SVOBODA  СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 89. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 11, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 11-го ТРАВНЯ 1991 Ч. 89. РІК XCVIII.

С. ХМАРА ТРАТИТЬ НАДІЮ

Київ (М. Коломиєць, Пресове Бюро УНС). — Залишившся несповна тиждень до процесу над Степаном Хмарою, народним депутатом України, над який поглумились: комуністичний режим, Президія Верховної Ради УССР, КҐБ, прокуратура і всі інші українофоби, які брали участь в інсценізації провокаційної сутички на Площі Перемоги в Києві.

Підсудного недавно перевезли із міста Суми знову до Києва де він розпочав голодівку. Його нібито штучно годують кагебівські помічники, але враховуючи його стан здоров'я, — слабе серце, ульукс — треба сподіватися найгіршого.

Не зважаючи на це режимники підготовляють над ним політично-кримінальний процес. Не відомо з яких причин зрезигнував дотеперішній суддя в його справі Олександер Федченко, а його місце заступив Василь Білоусенко. Перший нібито зрезигнував, чи відійшов на власне бажання з причин хвороби. Верховний Суд України запевнив однак членів Народної Ради, що процесу не будуть більше пересувати не зважаючи на те, що суддя Білосенко заявив, що йому потрібно кілька днів, щоб докладно познайомитись зі справою С. Хмари, яка охоплює 27 томів машинопису самого слідства.

Згідно з інформацією Федора Свідерського, народного депутата з Волині і останнього свідка, який 7-го травня розмовляв в тюрмі зі С. Хмарою, суддя В. Білоусенко не міг знайти спів-суддів, які допомогли б йому провести розправу згідно з вимогами кримінального права і конституції. На запитання Свідерського суддя Білоусенко сказав, що суд формально розпічнеться 14-го травня, „якщо до того часу і я не захворію". Суддя відмовився дати Свідерському адресу судового приміщення де буде відбуватися процес. Напевно не у Верховному Суді, приміщення якого направляють.

Свідерський посвідчив, що С. Хмара далі голодує, а голодівку він розпочав ще 13-го квітня. Народний депутат України Лариса Скорик, яка також бачилась зі С. Хмарою, поінформувала, що ув'язнений відмовляється від всяких лікарських оглядин, вважаючи, що бадання у в'язничній камері є знущанням над гідністю людини. Він дозволяє зміряти тільки пульс, а харчують його насильно тонким шлявом через ніс і через відходову кишку. С. Хмара переконаний, що не покине живим в'язниці. Свідерський заявив під час пресконференції, зорганізованої НРУ і Народною Радою у приміщенні Спілки Письменників України, що С. Хмара сказав йому: „Я є християнином і не буду вибирати собі життя, але трачу надію на життя і ця справа, справа життя і смерти, в моєму випадку перерішені". Свідерському він передав свої думки і опінію про Народну Раду, Рух, Верховну Раду України. Крім того він переказав Свідерському, що не хоче бачити на своому похороні ані одного члена Верховної Ради УССР.

На пресовій конференції були Іван Драч, голова Руху, Дмитро Паличко та інші провідні діячі Демократичного Бльоку. Тепер, перед початком процесу над С. Хмарою, НРУ, Народна Рада та інші демократичні організації закликатимуть спільноту до масової демонстрації в обороні Хмари. Демонстрація запланована на 13-го травня. „Є дві можливости врятування С. Хмару, — каже Свідерський, — зібрати 150 й більше тисяч на масову демонстрацію, домогтись голосування на форумі ВР України з вимогою звільнення. Існує тільки питання: доживе С. Хмара до наступного тижня", — закінчив свою інформацію Свідерський.

НАРОДНА РАДА ДОМАГАЄТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

Київ (ПС УРП). — Тут 24-го квітня парламентарна опозиція Народна Рада оприлюднила звернення до Верховної Ради України та до виборців, у якому сказано:

„**Весна** 1991 року остаточно оголила усі вади існуючої соціяльно-політичної системи. 2-ге квітня ввійде в історію, як черговий обман союзного уряду, який, нібито переходячи до ринку, вчинив грабіжницьке і злочинне збільшення цін у три рази. Це катастрофічно знизило життєвий рівень людей. Головні механізми пограбування народу розроблялися в Москві, але парламент і уряд України не зробили реальних кроків для припинення колоніяльної експлуатації республіки. Її народ кинутий напризволяще.

Більшість Верховної Ради не забуває постійно посилатися на декларацію про державний суверенітет України, фактично втративши при цьому політичну волю до радикальних і ефективних реформ.

У цій складній ситуації цілком природним є соціяльний і політичний протест шахтарів, металюргів, студентів.

Сформований правлячою партією уряд, як і раніше залишається покірним васальним виконавцем волі центру. На невизначений термін відкладена передача союзної власности в підпорядкування республіки, зволікається проведення земельної реформи, місцева адміністрація саботує передання землі селянам. До цього часу не вжито реальних заходів щодо компенсації піднесення цін і захисту людей.

Опозиція неодноразово попереджувала і закликала облишити цю очікувальну позицію та розпочати радикальну політичну і економічну реформи.

Не зважаючи на те, що Верховна Рада України втратила темпи поступу до результативної політики і вона відстає від розвитку подій в Україні, ми пропонуємо негайно вирішити такі питання:

* Змінити політичний статус України, проголосити державну незалежність;
* Націоналізувати союзну власність;
* Прийняти закон про громадянство;
* Відповідно до підвищення цін втричі підняти заробітну платню, пенсії, стипендії, ввести індексацію доходів населення;
* Створити власний пенсійний фонд і фонд соціяльного страхування;
* Для захисту республіканського ринку прийняти рішення Верховної Ради про запровадження власної грошової одиниці і зобов'язати уряд виконати це впродовж 1991 року;
* До 20-го травня 1991 року прийняти закон про податки, про роздержавлення і приватизацію;
* Провести земельну реформу на принципах приватної власности. Дати землю тим, хто бажає і вміє її обробляти. Встановити відповідальність службових осіб за зволікання з проведенням реформи;
* Департизувати правоохоронні органи, армію, виробничу сферу, науку і освіту;
* Негайно прийняти рішення про постійнодіючий парлямент".

Народна Рада остерігала всіх членів Верховної Ради і населення України перед загрозою встановлення диктатури центру і закликала об'єднати свої зусилля для побудови незалежної української держави з демократичним устроєм.

Нам СССР виповів війну, — каже президент Вірменії

Москва. — „Експрес Хроніка" повідомила західні засоби масової інформації і совєтських читачів, що 6-го травня о год. 4:35 за московським часом голова Верховної ради Вірменії Лєвон Тер-Петросян виступив із заявою для преси і телевізії. Вірменський президент заявив, що Совєтський Союз фактично виповів війну Вірменії. Совєтська армія переводить на території республіки свої воєнні акції, а підрозділи четвертої совєтської армії, розташовані на території Азербайджану, при допомозі танків, панцерних возів і тяжкої артилерії, знищили до основ кілька місцевостей, бо азербайджанські співробітники КҐБ донесли, що, мовляв, в тих місцевостях знаходяться воєнні бази вірменських „націоналістів" і „сепаратистів".

Поінформовані особи в Москві і за кордоном кажуть, що „націоналізм" і „сепаратиизм" є головною причиною наступу комуно-московських імперіялістів на свободолюбних вірменів, які не брали участи в загальному референдумі 17-го березня, не партиципували у президентських нарадах спільно з дев'ятьма іншими республіками, вичікують, але заповідають проголошення своєї суверенної і незалежної республіки. Все це сидить в печінках московських шовиністів, включно з Ґорбачовим, який веде подвійну політику: одну для Заходу, а одну для задоволення місцевих шовиністів і імперіялістів та зберігачів імперії.

Президент Петросян заявив, що вояки, спільно з їхніми азербайджанськими ренеґатами, знищили сотні будинків, спалили велику частину лісів і овочених садів, вбили десятки невинних вірменів, а сотні перебувають у шпиталях в тяжкому стані поранення. Розпочався також обстріл гірських околиць з гелікоптерів.

Головнокомандуючий Закавказькою воєнною округою ген. В. Петріков повідомив, що бойові акції переводять війська міністерства внутрішніх справ СССР, тобто чорноберетники,, і підрозділи азербайджанської міліції, а не реґулярні військові частини армії. Ніби це вияснення має якесь значення для вірменів хто їх б'є, знущається над ними, підпалює їхні житла, забирає їхнє матеріяльне добро, вбиває немовлят, жінок, стариків, тощо, — кажуть прихильники Вірменії і деякі західні аналітики.

Незалежне аґентство „Інтерфакс" повідомило, що Москва веде справжню війну проти вірменського народу, яку Петросян назвав „актом брутальної аґресії". Згідно зі словами президента Вірменії, досі загинуло вже 23 особи, а 20 вірменських патріотів, які обороняли свої родини і житла, попали в полон.

Кремлівський диктатор М. Ґорбачов вперто мовчить і відмовляється від скликання надзвичайного з'їзду народних депутатів для обміркування гострої ситуації на Закавказзі, а генерал КҐБ Боріс Пуґо виступив на форумі ВР СССР і заявив, що переводиться військова акція для роззброєння незаконних військових частин Вірменії. Вірменська Верховна Рада розіслала по цілому світі звернення з проханням про допомогу, у якому говориться, що Москва розпочала справжню війну проти Вірменії.

БАГДАД ВІДКИНУВ ПРОПОЗИЦІЮ НА ВВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН ООН

Вашінґтон. — Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Гавіє Перез де-Куеяр заявив президентові З'єднаних Стейтів Америки Джорджеві Бушеві, що іракський диктатор Саддам Гуссейн не дав своєї згоди на введення до північної частини Іраку військових частин ООН тому існує можливість, що американські, британські і французькі підрозділи будуть змушені залишитися довше у прикордонній полосі Іраку, недалеко кордону з Туреччиною, як раніше передбачалось.

Очевидно, генеральний секретар ООН і його найближчі співробітники не дуже погоджуються, щоб цією справою займалась знову Рада Безпеки, яка могла б опрокинути становищце Іраку і прийняти постанову про встановлення поліційних станиць ООН в північній частині Іраку з одною тільки метою: охороняти табори втікачів-курдів, а після розв'язання цієї проблеми, чи повороту курдів до своїх родинних місцевостей, відтягнути військо ООН з цього терену, або розпустити його взагалі.

У зв'язку з впертістю С. Гуссейна, Ірак, переможений у війні альянтськими арміями, все одно не хоче визнати їхньої тимчасової присутности на іракській території, не зважаючи на те, що ця справа дуже тісно пов'язана з економічними проблемами, ембарґом на вивіз і ввіз товарів першої потреби, без поповнення яких його режим може знову стрінутись з вибухами неспокоїв, насильством, громадською непокорою, вдержанням вкупі країни, яка складається зі сотні різних племен, що взаїмно себе поборюють, як тільки трапиться нагода, або якщо режим з якихось причин послаблюється.

Бльокуючи введення військових частин ООН, С. Гуссейн тим самим наражає свою країну на довшу окупацію реґулярними військовими частинами коаліційних держав частини території. Крім того, Білий Дім й інші альянтські країни настоюють, що поки не буде розв'язана проблема курдів, держави-переможці не можуть дозволити собі на знесення ембарґа. Адміністрація президента Дж. Буша свідома того, що становище С. Гуссейна дуже припізнить виведення усіх американських військових частин з району Перської затоки, а навіть з південної частини Іраку, аж до часу поки їхнє місце не займуть війська інших коаліційних держав із завданням охороняти курдських втікачів. Минулого тижня представники Уряду Буша обіцяли скоре виведення війська, але тоді ще не існувала проблема відмови Гуссейна, бо ніхто не думав, що він буде супротивлятись введенню поліційних частин ООН і заява Переза де-Куеяра, яку він особисто передав президентові Дж. Бушеві означає, що ЗСА будуть змушені міняти свої пляни, а тим самим свою політику на Близькому Сході. Правда, генеральний секретар ООН післав до Багдаду свого предстивника, який має стрінутись з президентом С. Гуссейном і внести ясність у цю справу, але знаючи Гуссейна, західні лідери не покладають великої надії на зміну його становища.

Політичні аналітики і спостерігачі підозрівають, що відмова Гуссейна на введення поліційних відділів ООН є частиною його довготривалої стратегії протинаступу проти коаліційних держав, зокрема проти Америки. Він зумисне хоче тримати певну кількість американського війська на Близькому Сході і тим самим „зв'язувати руки" Дж. Бушеві, який стоїть перед президентськими виборами наступному році.

„ЯВІР" У ВАШІНҐТОНІ

Вашінґтон. — Концерт вокального квартету „Явір" з України під патронатом Українського Народного Союзу відбудеться тут у четвер, 16-го травня, о год. 7-ій вечора в залі школи ім. Архиєпископа Керролла. 4300 Harewood Rd. NE. За інформаціями слід звертатися до Евгена Іванціва (202) 347-8629 або до фірми „Євшан" (514) 630-9858.

ВУГЛЕКОПИ В СССР ПРИПИНИЛИ СТРАЙК

Москва. — Як повідомив кореспондента АП Леслі Шеферда співголова страйкового комітету Кузнецького вугільного басейну Сергій Зеленков, більшість вуглекопів вирішили припинити страйк і вийшли у п'ятницю, 10-го травня, на працю.

Згідно з повідомленням представника незалежної профспілки вуглекопів, до середи продовжували страйкувати лише шахтарі Кузбасу і Сахаліну. Шахтарі Воркути, Ростовської області, Донбасу і Караґандинського вугільного басейну припинили страйк на початку травня.

Шахтарі Кузбасу, яким прочитали телефоном текст договору про передання вугільної промисловости Росії під юрисдикцію РСФСР, вимагали показати їм офіційно засвідчений оригінал. Відповідний документ був негайно доставлений їм з Москви. В результаті страйковий комітет 14-ма голосами проти двох прийняв рішення припинити страйк. 12 шахт, однак, вважають запропоновані умови недостатніми.

Під час поїздки в Кузбас на початку травня і пізніше, виступаючи на сесії Верховної Ради РСФСР, Борис Єльцин обіцяв шахтарям значно поширити їх економічну самостійність і ґарантував їм значну більшість частину прибутку від продажу вугілля за кордон. Крім того, шахтарські організації самі будуть вирішувати справу про можливу приватизацію виглевидобувних підприємств.

Л. Шеферд повідомляє, що ні одна політична вимога шахтарів не була виконана. Міхаїл Ґорбачов, уряд і Верховна Рада залишилися при владі, а справа про ліквідацію на шахтах партійних комітетів не вирішена до кінця.

„Ми змучені, — заявив представник незалежної профспілки Борис Василенко. — Це і є головна причина, чому ми припиняємо страйк. Ми потребуємо зібрати сили, щоб продовжити боротьбу".

Не цілком зрозуміло, наскільки будуть виконані економічні вимоги страйкарів. Воркутинські вуглекопи вважають, що їх двомісячний страйк виявився безрезультатним. Такої ж думки дотримується більшість гірників інших реґіонів. Голова страйкового комітету воркутинців Віктор Колесніков сказав: „Ми дуже добре розуміємо, що ні президент, ні уряд не зрезиґнують. Шахтарі приступлять до праці, щоб зберегти сили для нового страйку".

Представники УДРП і Демократичної Партії України відбули зустріч

Під час перебування на Фльориді в днях 24-28-го квітня голови Політичної комісії Національної Ради Демократичної Партії України, ученого Академії Наук України і головного редактора київського журналу „Слово і Час" д-ра Віталія Дончика відбулася зустріч із почесним головою Української Демократично-Республіканської Партії в діяспорі д-ром Василем Гришком та головою УДРП д-ром Михайлом Воскобійником.

У товариському обміні поглядами з'ясувалася близька спорідненість програмових принципів і політичних настанов Демократичної Партії України та УДРП, життєздатність ідей і передбачень основника УДРП Івана Багряного, його послідовне вірування у народоправні ідеї Україн-

(Закінчення на стор. 4)

ВІДЗНАЧИЛИ 95-РІЧЧЯ РЕД. І. КЕДРИНА

Ред. І. Кедрин гасить 95 свічечок в часі прийняття в УНС.

Джерзі Сиці, Н.Дж. (О.К.). — Не часто трапляється людині дожити віку 95 років у повному здоров'ї, активності та журналістичній праці, тому день народин ред. Івана Кедрина 22-го квітня був справді виімковим святом, що його відмітила і союзова родина, і ціла велика громада Ню Йорку. Точно в день народин в Українському Народному Союзі зібралися члени Головного Екзекутивного Комітету та усі працівники УНС, члени редакції „Свободи", члени редакції „Українського Тижневика", адміністрації та друкарні, щоб спільно заспівати Ювілятові „Многая літа" та

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

УРЯД ПОЛЬЩІ зліквідував державне свято День Перемоги, яке припало на 9-го травня. Тепер це свято називатиметься Днем закінчення Другої світової війни і припадтиме кожного року на 8-го травня. Як відомо, 8-го травня гітлерівська Німеччина формально підписала безумовну капітуляцію зі всіма союзниками крім СССР. Договір з совєтським урядом був підписаний окремо, день пізніше, тобто 9-го травня, і цей день вони вважали Днем Перемоги. В середу, 8-го травня заступник міністра оборони Януш Онишкевич склав вінок на могилі невідомого вояка у Варшаві і під пам'ятником британських і американських летунів, які згинули в повітряних боях над територією Польщі.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Волл-Стріт Джорнал" Пітер Волдмен повідомляє з Єрусалиму, що там ведуться переговори на міністеріяльному рівні у справі закупу Ізраїлем в Совєтському Союзі атомового реактора для збільшення продукції електроенерґії, яка частинно буде використовувана для прочищення води та перетворення морської соленої води на питну. Переговори ведуться у некорисній для ЗСА атмосфері, бо, як відомо, Адміністрація президента Джорджа Буша мала намір створити на Близькому Сході зону вільну від атомової зброї. Говориться правда про використовування атомового реактора для мирних цілей, але кожний атомовий реактор може продукувати також плютоній потрібний для виробу атомової бомби й іншої нуклеарної зброї.

ДО ВАШІНҐТОНУ ПРИБУЛА група осіб ліберальних і навіть скрайньо-лівих переконань, які поставили собі за ціль переконати Уряд і Конґрес, що в Ізраїлі є також проґресивні сили, які закликають свій уряд припинити поселення жидів на окупованих арабських землях і пропонують обіняти землю за мир. Праві ізраїльтяни з обуренням відкидають пропозиції групи і кажуть, що їхня місія перешкоджає урядові у виконанні заплянованої програми.

ДИКТАТОР ІРАКУ Саддам Гуссейн знову стрінувся з представниками курдів і довго розмовляв з ними, зокрема з курдським лідером Массудом Барзані. Зустріч нібито ініціювали курдські керівники. На першій зустрічі, яка відбулася 24-го квітня, С. Гуссейн обіцяв надати повну автономію курдам, які у числі 3,5 міл. осіб заселяли північну частину Іраку перед війною в районі Перської затоки. Зустріч М. Барзані з Гуссейном вважають важливою подією, бо перед тим Барзані був найбільшим противником Гуссейна, який тепер намагається полагодити конфлікт, що існує між Гуссейном і курдами.

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА економіки в Бонні заявиви, що Совєтський Союз нарушує підстави договору, підписаного між німецьким і совєтським урядами у справі виведення з Німеччини совєтських вояків і побудови будинків для приміщення родин старших і вояків. Клявс Бекман заявив, що в договорі виразно підкреслино, що будівництвом житлових будинків будуть займатися виключно німецькі фірми. Зрештою Німеччина виділила на ціль будівництва 7.8 біл. марок і тому мала повне моральне право поставити свої передумови. Совєти гроші взяли, а тепер частину контрактів передали фінським і турецьким компаніям, які поставили за будову нищі ціни. Бонн запропонував створення спільної комісії, яка займеться усуненням непорозуміння. В іншому випадку поступовання Москви може викликати незадоволення в Німеччині.

В АМЕРИЦІ

ПІСЛЯ ОДНОМІСЯЧНОГО шукання відповідного та сильного демократичного кандидата на місце загиблого в летунській катастрофі республіканського сенатора Джана Гейнца, губернатор Пенсильванії Роберт Кейсі призначив Гарріса Вофforда. Номінат є членом кабінету пенсильванійського губернатора, за політичним переконанням демократ, одним з прибічників колишнього президента ЗСА Джана Ф. Кеннеді, але сам особисто ніколи не кандидував на будь-який пост. Приймаючи призначення 65-ти літній Г. Воффорд сказав, що він буде кандидувати у спеціяльних виборах осінню на трирічну каденцію. Кого запропонують республіканці, ще не відомо.

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМИ офіційних чинників у Вашінґтоні, секретар Департаменту транспорту Самюел Скіннер не хоче бути призначеним на пост генерального прокуратора ЗСА, коли ця посада буде вільною. Коли розійшлися чутки, що генеральний прокуратор Ричард Торнбирґ правдоподібно зрезиґнує зі свого посту щоби кандидувати на сенаторське місце загибшого пенсильванійського сенатора Джана Гейнца, то С. Скіннер сказав в Білому Домові, що він хоче залишитися на своєму теперішньому місці.

У СЕРЕДУ, 8-го ТРАВНЯ, президент Джордж Буш подав до відома, що Вілліям Вебстер, директор Сі-Ай-Ей, який очолював цю аґенцію останніх чотири роки, відходить на пенсію. При цьому Президент сказав, що покищо немає нікого на місце 67-літнього В. Вебстера. Деякі офіційні службовці твердять, що В. Вебстерові делікатно запропоновано відійти на пенсію. На думку тих же чинників головним кандидатом на цю посаду є Роберт Ґейтс, заступник дорадника крайової безпеки та колишній заступник директора Сі-Ай-Ей. Крім нього, як можливих кандидатів згадується Джеймса Лайллі, американського амбасадора до Китаю та близького приятеля Президента, Роберта Рея Інмана, заступника директора Сі-Ай-Ей у перших роках урядування президента Р. Реґена, та республіканського сенатора Воррена Радмена з Ню Гемпшир, друга й політичного союзника президента Дж. Буша.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ миулої середи більшістю голосів схвалила законопроєкт, котрий вимагатиме сім днів поки будь-хто зможе купити ручну зброю. Сім днів дає змогу перевірити біографічні дані тих, які мають намір стати власниками ручної зброї для будь-яких цілей. Після чотиригодинної, місцями палкої, дискусії законопроєкт перейшов голосами 239 до 186, не зважаючи на сильну опозицію зі сторони Крайової рушничної асоції. Тепер цей законопроєкт передадуть до Сенату, де його майбутність є непевною.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money-order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Прикра пригода ізраїльського міністра

Не виключене, що сам Джеймс Бейкер, державний секретар, не тямить скільки разів він їздив на Близький Схід, до Ізраїля і сусідніх арабських країн, щоб довести до замирення між ними. Дотепер нічого з оцих всіх заходів не вийшло. Найважливішим арґументом Бейкера було: вирektися окупованих арабських земель — це втрата території, але рекомпенсатою цієї втрати є мир. Цей арґумент не переконував прем'єра Їцака Шаміра та ще менший вплив мав на Арієла Шарона, міністра будівництва й розвитку в уряді Шаміра. Шарон, може, ще більш непоступливим і більше завзятий, як Шамір. Всупереч багатократним заявам президента Джорджа Буша і державного секретаря Бейкера що вони проти заселювання окупованих арабських земель жидівськими іміґрантами — Шарон постійно це робить. Його арґументом про конечність збереження назавжди окупованих арабських земель, є твердження, що ці землі потрібні, бож без цих земель не буде місця для самих жидів і їхніх земляків іміґрантів.

Арґумент трохи дикий: „Моя територія замала, тому мушу забрати твою". У міжнародному житті таке не водиться. Коли Уряд Буша — в порозумінні з усіма союзниками Америки — наполягає на потребу ізраїльсько-арабського замирення, то саме пропонована ізраїльсько-арабська конференція мала би знайти відповідь на два основні запити: як запевнити палестинцям, колишнім автохтонам сучасного Ізраїля їх національний осідок і як вможливити жидам жити у безпечних кордонах своєї держави і могти поміщувати іміґрантів. Арабські країни, які спершу не хотіли погодитися на безпосередні наради з Ізраїлем, а наполягали на скликання під еґідою ООН міжнародної конференції — під натиском від Америки погодилися на пропозицію Бейкера. Шамір і Шарон принципово відкидають кожну конференцію, на якій говорилось би про зворот Ізраїлем окупованого правого берега Йордану пустирів Ґази та верховини Ґоляну.

У минулому тижні Арієл Шарон прилетів до Америки. Головна ціль — дістати гроші від багатої жидівської громади в ЗСА. Шарон хотів відвідати у Вашінґтоні американського секретаря Департаменту житлового будівництва і розбудови міст, колишнього конґресмена Джека Кемпа. Однак державний секретар Джеймс Бейкер спротивився. Підтримав його в цій справі дорадник Президента у справах крайової безпеки, емеритований генерал Брент Сковкрофт. Невідомо як дебатовано над цією справою, але скінчилося так, що Шарона таки не прийняли в будинку Секретаріяту Кемпа, а сам Кемп стрінувся із Шароном в ізраїльській амбасаді у Вашінґтоні.

Це був очевидний поличник для Шарона, члена ізраїльського уряду. Уряд Їцака Шаміра зголосив протест на руки американського амбасадора в Єрусалимі.

Справа ніби маловажна, яка заторкає дипломатичний протокол. Але даний Шаронові політичний поличник указує наглядно, як яскраво змінилися американсько-ізраїльські взаємини. Щось подібне було неможливе за президентури Роналда Реґена і його державного секретаря Джорджа Шулца. У минулий понеділок проголошено, що державний секретар Бейкер знову їде на Близький Схід з цією самою місією шукати миру між Ізраїлем і світом арабів, що раніше. У державній політиці нема такого, щоб якась сторона „погнівалася". Політика взагалі вимагає святої терпеливости і хто її не має — повинен стояти осторонь політики. Такі люди, як Шамір і Шарон можуть виводити найбільш терпеливих мужів з рівноваги.

А проте американська дипломатія мусить робити своє діло, тим паче, що те діло мудре і невідхильне. Не може існувати вічна ізраїльсько-арабська ворожнеча. У даному випадку мусять програти ізраїльські екстремісти і мусять прийти до влади в Ізраїлі люди, які приймуть за принцип не зберігання окупованих земель, а компроміс, такий, який закінчив би аномалію, що з 22-ох членів Арабської Ліґи єдиний Єгипет визнав існування ізраїльської держави.

Шамір, Шарон і їх однодумці штовхають Ізраїль до міжнародної ізоляції, до настороження проти себе головного протектора Ізраїля, яким була Америка, та водночас до мобілізування всього арабського світу до нової протиізраїльської війни. Цим разом це було б для Ізраїля катастрофою. Кожні екстремісти й максималісти граються з вогнем. Небезпечна забава.

Микола Світуха

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

В активних дебатах над змістом майбутньої конституції України, які ведуться у кулуарах комісій Верховної Ради України і поміж представниками тепер вже численних політичних партій, окрему увагу присвячується питанню вибору майбутньої назви української держави. Бож назва, — це не лише справа географічного поняття та історичної традиції, але в першу чергу міжнародно-правового статусу держави, її зовнішнього обличчя як рівнорядного партнера в колі народів світу.

Вирішення питання майбутньої назви держави пов'язане також з основними положеннями які увійшли в Деклярацію про державний суверенітет України. В Деклярації стверджено, що „народ України є єдиним джерелом державної влади" та що сам народ „має виключне право на володіння, користування і розпорядження національним багатством України." Деклярацію також визначено, що „повновладдя народу України реалізується на основі Конституції республіки".

У теперішній стадії конституційних дебат в Україні іде мова про вибір поміж п'ятьома можливими варіянтами назви української держави. Прихильники назви „Українська Народна Республіка" нав'язують до традиції періоду самостійности української держави 1918-20 років та підкреслюють принцип народовладдя. Другий варіянт „Українська Демократична Республіка" на думку його прихильників, наперед визначував би політичний характер держави, підкреслював її демократичний устрій. Поважним арґументом проти такого вибору є факт зловживання терміном „демократичний" в повоєнному історичному етапі коли були створені такі „демократії" як Німецька Демократична Республіка та їй подібні. Також досвід останніх сімдесяти років вказує, що в світовій практиці більшість держав уникає будь-якого „ідеологічного" окреслення в назві держави.

З цієї ж причини третій варіянт, а саме затримання теперішньої назви (Українська ССР) відпадає, хоч його висуває ця тверда Фракція компартії України, яка далі вірить в „соціялістичний вибір" народу України.

Найбільше підтримки набирають два альтернативні варіянти конституційної назви держави: „Республіка Україна" і „Українська Республіка". Перший варіянт відповідав би засаді, що її прийняла більшість провідних країн світу, себто тих які не є конституційними монархіями або федеративними державами. Таку назву мають, наприклад, республіка Австрія, Індія, Фінляндія, Туреччина та багато інших. Держави з федеральним устроєм наголошують цей факт у своїй назві, наприклад федеральна Республіка Німеччини, Бразилії тощо. Подібно є Коммонвелт Австрії та Конфедерація Швайцарії.

Зразком другого альтернативного варіянту можуть служити назви таких держав, як Італійська республіка (а не „Республіка Італія"), Грецька республіка, Португальська республіка тощо. Є також держави яких офіційна назва не говорить нічого про державний устрій, наприклад, Японія, Канада. Такий варіянт назви не розрізняє одначе поміж назвою країни, її народу і земель, і назвою держави, як політичної структури даного народу в певному історичному етапі. З тих причин є більше симпатиків конституційної назви „Республіка України" або „Українська Республіка". Котрий з цих двох варіянтів остаточно переможе залишається покищо відкритим питанням.

Дотеперішні дискусії про майбутній устрій держави вказують на президентську систему управління з прем'єр-міністром (головою уряду), який був би відповідальний перед парляментом. Президент, як голова держави, повинен бути вибираний загальним всенародним голосуванням на багатопартійній основі. Потрібно ще багато праці, щоб устійнити прероґативи президента і голови уряду, обсяг мандату парляменту, розмежування відповідальности поміж республіканською і обласними народними радами. Враховуючи досвід минулого, конституція української держави повинна забезпечити від можливости надмірної централізації влади в руках однієї особи або групи. Це можна осягнути розумним розподілом повновластей поміж екзекутивними і законодатними органами влади.

Довголітній досвід багатьох країн вказує, що двоплатна структура парляменту — це найбільш надійний спосіб уникнути можливости домінантної ролі однієї партії в парляменті держави. Але реалізуючи принцип, що „народ України є єдиним джерелом державної влади" треба поминути помилкові положення притаманні британській системі, в якій Палата Лордів, а в Канаді сенат, не є виборними і можуть торпедувати законодатну діяльність народних депутатів. Це один з багатьох прикладів цього, як важливо є пізнати і врахувати досвід інших провідних країн світу.

Процес оформлення проєкту тексту конституції України в комісіях Верховної Ради розраховується нині на шість до вісім місяців. Слід припускати, що після прийняття його Верховною Радою текст конституції буде поданий для всенародного обговорення з початком наступного року. Це за умовою більш-менш нормального темпа праці Верховної Ради, без довгих перерв і нових виборів. Про цес остаточного прийняття тексту Верховною Радою треба розраховувати на дальших шість місяців, а тому кінцевого рішення треба, мабуть, сподіватися не скоріше як в половині 1992 року.

Шлях до конституції України непростий. Але Республіка Україна вже не за горами!

Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів

ЧОРНА ДУМА НАША

Отак і перейде в історію, як символ нашої, української драми, ця страшна картина Чорнобиля. Не технологічної катастрофи, а якраз людської драми. У світі багато різних катастроф: природних, як землетруси, повені, гурагани, засухи; та від — людських, таких як голодомор, геноцид (пляново мордування людей), технологічні промахи чи просто нещасливі випадки. Але світ уже віддавна привик брати активну участь у всяких катастрофах, допомагаючи потерпілим. Це, мовити б, природно людське, від будівного в житті первня-любови.

А ось із Чорнобилем вийшло навпаки. Уже п'ятий рік усе промовчується, заперечується, збувається чимбуть; начальство відвертається навіть ремствує: отримали своїх „х" рублів, чого ще? Найвищий жест уваги: прилюдно судити кількох „причетних" до катастрофи службовців. Формально шукати винне коліщатко. І не втямку їм навіть офіційні устійнення останньо, що не 32 особи згинули тоді, а понад 10,000. Скільки ж від побічних причин — один Господь Бог знає. Вони, „вибранці" народу, пролетарська влада „робітників і селян", тільки й піклуються тією глупою „показухою" першотравневої клоунади, та дутими показниками і ґрафіками. Нічого від життя, від правди...

Звідки б воно у нашого м'якого, сердечного народу? Еге ж, звідки? Таж уже три покоління муштрують, вмовляють, нукають, від злоби, та ненависті, від основного зла придуманої глупої „класової боротьби" і всяких там підлих ярликів, та різних формул „загибні комуни!"

До сильних, свідомих, самобутніх одиниць ця пакость не прилипне, але над затурканим, скривдженим, стероризованим народом — мов чорна хмара стоїть. І розціниється, мабуть, майже як наставлення від Самого Господа Бога. Та так всякі „віруючі" недотепи усе й представляють, заломлюючи багатьох несвідомих та малосвідомих. Тож, бува, цілком хороші люди стають звірами „виконуючи свої обов'язки", чи трутнями піклуючись „дорученим". Оце знак нашої драми!

А драма глибока і джерельна. Понад 70 років усе в нас стоїть на злобі, ненависті на розкуркулюваннях, та на взаємному недовір'ї... Усе це первні руїнницькі, на розвал, на розкол, на знищення. Первні від сатани, від зла та неправди. Первні, що приводять до голодомору насилля, свавілля, до панування хама.

Чого б ми мали сподіватися хороших вислідів? Звідки взятися б кращому майбутньому? Це ж протягом понад 70 років! Чуєте? Три покоління; на західніх землях — два. Не два — три роки, а цілих два-три покоління!

Куди остаточно зайдемо, якщо й дальше будемо тільки ступайками абсурдних: марксизму, соціялізму, ленінізму, комунізму, сталінізму та їх перебудови. Чорнобиль, відповідаючи, показав нам усе як у дзеркалі. Ото воно — наше краще майбутнє!

А могло б же бути інакше! Не від нашептів сатани, а від Божої волі. Христос так чітко та ясно усе накреслив, поставивши заповідь любови... „щоб ви любили один одного, як Я полюбив вас!" Він навіть мірку визначив: „По тому пізнає світ, що ви Мої учні, якщо любов між собою матимете". Любов. Життєдайний та формотворчий первень, від якого все зростає, цвіте, радіє, добром наливається. Апостол Павло вже просто й закликав нас „поводитися достойно, згідно з великим покликанням", бож Христос Своєю Жертвою покликав нас „дітьми Божими" бути. І заповів: „Так нехай світить ваше світло перед світом, щоб вони бачили ваші добрі діла, і прославляли Отця Небесного".

Чи ж можливі були б у такій атмосфері: насилля, голодомори, ҐУЛаґи, Катині, Вінниці, „психушки", розкуркулювання, драми Чорнобиля?

Ясно, що ні! Оце нам крайня лекція Чорнобиля! Хто має очі, хай побачить; має вуха, хай почує; і мудрість — хай розуміє!

Мирон М. Федорів

ВРАЖЕННЯ З ПЕРЕСЛУХАНОЇ КАСЕТКИ І РЕФЛЕКСІЇ

Не судилося мені бути присутнім на святочній імпрезі, що відбулася у Дітройті, яку зорганізував покійний о. крил. Йосиф Шарий з приводу Тисячоліття Хрищення України. Хоч вона була дещо спізнена, але у періоді наших святкувань цього Тисячоліття. Її мав я нагоду переслухати на доброму записі на магнетній стрічці.

Історія цієї імпрези замітна тим, що організатор її, о. Шарий, на її передодні помер і заплянoвану імпрезу перейменовано на концерт у честь покійного, який вклав левину частину заходів і трудів у підготові цього ювілейного свята, і, щоб тим звеличати о. Шарого, як культурного діяча, з його заслугами для нашої Церкви, нашого обряду та церковного співу, яким так дорожив, а працівників над церковною музикою належно оцінював та був для них справжнім меценатом. Така зміна призначення імпрези зовсім оправдана і справедлива. Тут, бодай побіжно, звернім нашу увагу на цей концерт, присвячений покійному Шарому.

На запрошення покійного о. крилошанина, відомий наш композитор, Андрій Гнатишин, накреслив цілу програму до запроєктованого о. Шарим ювілею, на яку склалася низка творів композитора, з головним твором-кантатою прем'єрою „Рука св. Івана Дамаскина", до слів Івана Франка, яка лягла у першу частину цього концерту. Сама кантата — це поважний довший твір, лірично-драматичного характеру, з такими компонентами як хор, сольо і фотепіян. Цілість добре обдумана і щодо форми і щодо мотивів — мелодійних і ритмічних — із зразковою їхньою розробкою та досконало дібраними до розповідного жанру епічної поезії — баляди, леґенди, з добрим вступом, розвитком музичних ідей у частинах твору та епілогом. Твір ориґінальний і в нас унікальний у формі, стилі та настроєвості. Він цінний здобуток для скарбниці нашої релігійно-музичної культури, дістав уже признання від слухачів і заслужив собі на успішне майбутнє.

Вийнятково добрий хор, у числі 80 членів, який творили молоді американські співаки, в більшості студенти музичного коледжу при Мишиґенському університеті з назвою „Скулкрефт коледж кваєр". **Вражає в ньому велика технічна дисципліна, прозорість фактури з питомою для такого молодечого з'єднання кольоритність.** Під талановитим дириґентом, Д. Джорлет, із широкою душею та візіями, хор цей творив знамениту зіграність у всяких виразових засобах. Хор цей, для нас чужий, але в кантаті, під впливом музичних думок композитора, навіяних текстом Івана Франка, виявляв душевні переживання з українським забарвленням. Звертають увагу на себе добрі дібрані солісти — Ґордон Фінлі — тенор, Люба Козак — сопрано, та бас-баритон Ярема Цісарук. Усі вони були справжньою прикрасою для цієї кантати. Фортепіян, що творив підставову, ілюстраційно-декоративну мережу (замість оркестри), з довшими антрактами поміж частинами твору, був у руках уже доброго піяніста Говарда Ваткінса. Гра його була блискуча й експресивна. Це все у першій частині концерту.

На другу частину склалися три сольові пісні з фортепіяном, а саме: „Царю небесний", „Ізбави от бід", „Богородице Діво", „Страдальна Мати", з яких одну відспівала Л. Козак, а дві доня композитора, А. Гнатишина, Люба, що враз із батьком приїхала на цей концерт. Закінчено цю частину Нікейським Символом Віри (Вірую), в якому бас-баритон, Я. Цісарук, своїм симпатичним і мʼяко скандуючим речитативом справді пописався і передав це „Вірую" зразком виконання для інших хорів.

У зв'язку з цим, що вищесказано, будяться і деякі рефлексії, які аж просяться, щоб їх виявити наверх, а саме: Як гідно й велично можна було звеличати 1000-ліття Хрищення України у Філядельфії, коли багато менший Дітройт підготовляв це святкування з такою величчю і його довершив, хоч із заміненою назвою, бо так подиктувала змінена ситуація і потреба. А в Філядельфії, хоч були в початках великі заходи, з різними комісіями підкомісіями, та все те скоро прошуміло й скінчилося на бенкеті — у формі поминковій, бо так було найвигідніше; а це, на думку деяких поважних людей, ніяк не годилося із тим великим торжеством, як вимагало чогось більшого й замітнішого, із ширшим доступом народу, саме в часі загального святочного підйому, а не зібрання лишень групи людей замкненої від ширшого громадянства великої Філядельфії. Це могло б бути в ролі побічної зустрічі після чи й у часі цих святкувань, а не-головної. Виступ митрополичого хору у катедральному храмі з кількома точками релігійної музики не дав багато і мав характер парафіяльної, а не ювілейної імпрези. А виступ цього хору на бенкеті з тим самим співом при застелених столах, створював розривкове й камерне враження.

А знаємо з преси й розповіді людей, як велично **відбувалися святкування нашого 1000-ліття в Едмонтоні, Вінніпеґу, Торонто, Чикаґо, Ню Йорку й Вашінґтоні, а навіть у наших менших скупченнях. Там був розмах, велич** і загальне піднесення. Були й видатки, але народ у своєму ентузіязмі ті видатки із своїми інституціями покривав і лишив по собі гарний слід не лише у його пам'яті, але й у місцевих хроніках, так важливих для істориків нашого життя на поселеннях. Бож це був момент вийнятковий, на який треба було чекати 1,000 літ і не можна було його збути чимсь підрядним.

А був незлий проєкт звеличення цього історичного моменту, а саме: запросити відомого нашого дириґента, Мирона Максимова, тоді з його популярним професійним хором Музікус Бортнянський, у значно скріпленому складі, щоб дав солідний концерт з релігійної музики в суботу ввечорі, в якійсь більшій і кращій концертовій салі, а наступного дня, в неділю, в 3-ій год. по полудні, щоб відспівати у митрополичій катедрі окремий більший твір, написаний для цього хору з приводу Тисячоліття — „Велику Вечірню з литією", у формі церковної ораторії, із ширшою згадкою в ній просвітителів і хрестителів України — Кирила і Методія й Володимира та Ольгу. Тим мали б закінчитися загальні святкування нашого 1000-ліття взагалі, з цією фінальною публічною молитвою—подякою за дар Хрищення України, з широким доступом народу та показом краси наших богослужбових співів у хоровій стилізації. Але подвійний виступ цього хору видався, мабуть, закоштовний (тоді 15,000) і обговорюваний проєкт, навіть у присутності М. Максимова, що в цій справі аж два рази приїздив до Філядельфії, перепав.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про інакші матері

Коли в цей час, як кожного року, думаємо і говоримо про відзначування Дня Матері, немов би тільки в цей день в році всі пригадували відданість, любов, тепло і самопосвяту матерів, ми цим разом постановили пригадати також тих інших матерів, які хоча не є кровними, а все ж не пасуть задніх, коли йдеться про любов і зрозуміння для цієї нерідної дитини.

Якось раніше, тому що в українській спільноті адоптування дітей було доволі рідким явищем, ми ніяк не могли зрозуміти цього процесу приймання за рідну дитину, характер якої, а часом і походження зовсім невідомі. Але перебуваючи вже довгі роки на американському континенті, де адоптування дуже поширене — ми почали трохи інакшими очами розглядати цю проблему, зокрема, коли маємо постійно нагоду спостерігати зблизька багато із цих прибраних матерів. І дійсно можна подивляти, як уміють ці жінки вжитися у ролю „справжніх" матерів і, здається, дуже скоро вони забувають, про будь-яку різницю та приймають всі ясні та темні сторінки виховання дитини як самозрозумілі. Дуже часто трапляється також, що родини складаються із власних і прибраних дітей, а при тому ще і різних рас і якось вони живуть в гармонії та любові завдяки саме матерям, які вміють розділити справедливо свої почування на всіх однаково.

Ось наша добра знайома американська мати має своїх троє дітей та одного прибраного хлопця, сьогодні вже в дозріваючому віці. Вона взяла його ще маленьким на виховання і адоптувала, а він тепер приносить їй постійно журбу і прикрі переживання. Не лише виказався у нього рідкісний і складний рід рака, а на додаток ця молода людина закоштувала і наркотики, і алькоголь та постійно є на одному чи другому лікуванні, а останньо ще дійшли до цього поліційні доходження. Але ще ніколи нам не довелося почути скарги із уст матері, чи будь-якого натяку на те, що цей син інакший, як її діти, тому що невідоме його походження. Вона з любов'ю і терпеливістю приймає усі тягарі долі, які цей хлопець їй приносить, і сповнена журби за його майбутнє.

Ось інша знайома саме адоптувала вже другу, корейську, дитину, хоча сама, як і її чоловік, з польського роду. Коли слухаємо, з якою гордістю розповідає про цих дітей і як вони один одного також взаємно полюбили, важко повірити, що це не її діти та ще й іншої раси.

Але вже і в нашій спільноті реєструємо куди більше випадків адоптування дітей, як було колись, а ці прибрані діти мають, здається, немов найкращих і найбільше відданих матерів, що їх лише можна собі уявити.

Отож, чи не належиться їх окремо згадати в День Матері?

І ще один рід інакших матерів хочемо сьогодні пригадати, а це цих — хресних, яких вибирають батьки для першого і найважливішого акту після народження дитини, з повним довір'ям, що вони можуть, як треба, заступити цих — властивих. Правда, не кожна хресна мама так розуміє цей почесний обов'язок, а всеж є такі, що скорше чи пізніше вміють це зробити та передати похресникам багато із своїх материнських почуттів.

Тож надіємося, що всіх тих „інакших матерів" не забудуть в їхній день і згадають з вдячністю за те, що вони зуміли відкрити беззастережно свої серця сповнені любови і вирозуміння.

О-КА

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" повідомила, що секретар Департаменту оборони ЗСА Ричард Чейні, який перебуває тепер на Близькому Сході, запропонував, щоб створити не тільки в Савдійській Арабії, але також в інших арабських країнах арсенали американської воєнної техніки, перекидування якої є дуже коштовне. Крім того Чейні повторив пропозицію президента Джорджа Буша, щоб частини американської армії переводили час від часу з військами арабських країн спільні маневри для встановлення спільної стратегії і обзнайомлення з новочасною військовою технікою. Виглядає, кажуть політичні і військові спостерігачі, що ЗСА зацікавлені створенням, якщо не воєнних баз, то принаймні складів тяжкої зброї й технології, щоб у випадку потреби не наражатись на додаткові мільйонові кошти. Крім того аналітика думають, що будь-яка американська присутність в районі Перської затоки спричиниться до стабільности ситуації на Близькому Сході і відбере охорону всяким диктаторам типу Саддама Гуссейна розбудовувати свою армію для аґресивних цілей. Існує також плян перекидування воєнних американських літаків з одної країни до іншої. Такий плян виелімінує закиди про присутність американського летунства в одній країні.

Головство М. Грушевського в НТШ і ювілейні святкування

У „Свободі" (ч. 68 з 12-го квітня 1991 року появилося чергове число „Вісті Наукового Т-ва ім. Шевченка" з нотаткою про 125-річчя з дня народження М. Грушевського і запляновані конференції у Львові та Києві. Ці інформації містять деякі помилкові дані, а також потребують доповнення, якщо йдеться про відзначення 125-ліття з дня народження Михайла Грушевського.

У повідомленні „Відбудеться наукова конференція з приводу 125-річчя М. Грушевського" написано: „Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА і у Львові вирішило восени цього року відбути окремі наукові конференції з приводу 125-річчя з дня народження першого голови НТШ проф. Михайла Грушевського".

Михайло Грушевський не був першим головою НТШ. Першим головою НТШ був історик Юліян Целевич (1892), другим головою НТШ став Олександер Барвінський, якого обирали на цей пост протягом трьох років (1893—1897). 2 лютого 1897 року на Загальних зборах НТШ у Львові обрано головою Михайла Грушевського, який від 1895 року був головним організатором діяльности НТШ. На цьому пості Михайло Грушевський залишився аж до 29-го квітня 1913 року, коли відмовився від дальшого головування в НТШ. Причини його відмови з'ясовані у моїй монографії „Михайло Грушевський і Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, 1892—1930" (Українське Історичне Т-во, 1970). У цій монографії також точно подано хронологію головства у Товаристві, яке спершу діяло як „Літературне Товариство ім. Шевченка" від 1874 року (першим головою Літературного Товариства був д-р Корнило Сушкевич), а від 1892 року наддніпрянські і галицькі діячі вирішили перетворити літературне товариство на Наукове Товариство ім. Т. Шевченка. Ці замітки не пишу у формі „поучення", лише при відзначенні ювілею Грушевського, а також для інформації про його головство в НТШ, на нашу думку, треба подавати правдиві дані.

У повідомленні американського НТШ також пишеться, що НТШ у Львові відбуде окрему конференцію. У Львові в часі від 27-го до 29-го серпня 1991 року відбудеться Міжнародна ювілейна конференція „Михайло Грушевський — визначний український вчений, державний діяч, громадянин". Її влаштовує Наукове Товариство ім. Шевченка спільно з Українським Історичним Товариством і Республіканською Асоціяцією Україністів. Як відомо, Українське Історичне Товариство, вже давно проголосило Міжнародний Рік Грушевського і співдією з іншими науковими товариствами і Науковою Радою при СКВУ, як координатором українських наукових товариств в діяспорі, плянує відзначити спеціяльною міжнародною конференцією ювілей народження найвидатнішого українського історика і першого президента Української Народної Республіки. Конференції в Америці присвячені М. Грушевському вимагають координації і співпраці різних наукових установ.

Любомир Винар

Відзначення п'ятої річниці чорнобильської катастрофи

В рамках відзначування п'ятої річниці вибуху в чорнобильській атомній станції у п'ятницю вранці, 26-го квітня, відбувся радіо-міст між „Голосом Америки" і республіканським радіо Київ. З України брали участь: академік Д. Гродзинський (голова радіологічної комісії при Верховній Раді), д-р А. Демиденко („Зелений світ"), депутат В. Шовкошитний (голова підкомісії Чорнобиля), Ю. Костенко (голова підкомісії розшукування винуватців Чорнобилю), І. Турянський (Міністерство Закордонних Справ), д-р Л. Пиріг (лікар). Між учасниками із ЗСА були: д-р З. і Н. Матківські (Фонд Допомоги Дітям Чорнобилю), Б. Ольшанівська (голова Американці в Обороні Людських Прав в Україні), В. Сохан (УНС), І. Олексин (УБС), і д-р Б. Боднарук (еколог).

Цей радіо-міст відбувався в саму п'яту річницю цієї страшної катастрофи, яка нависла над Україною. Під час цієї програми відбувалася в Києві велика жалібна маніфестація. Всюди повівали на пів-спущені жовто-блакитні прапори із чорними стрічками. В той сам час по Україні проходив радіо-теле-маратон, де громадяни України складали гроші на допомогу жертвам Чорнобилю. Під час мосту надійшло коло 3 міл. карбованців.

Підсумки учасників радіо-мосту були:

Всі атомні станції в Україні повинні бути закриті негайно, щоби не повторився другий Чорнобиль;

Щоби це доконати, Україна мусить бути направду самостійною, бо інакше центр в Москві має повну контролю над атомними станціями в Україні;

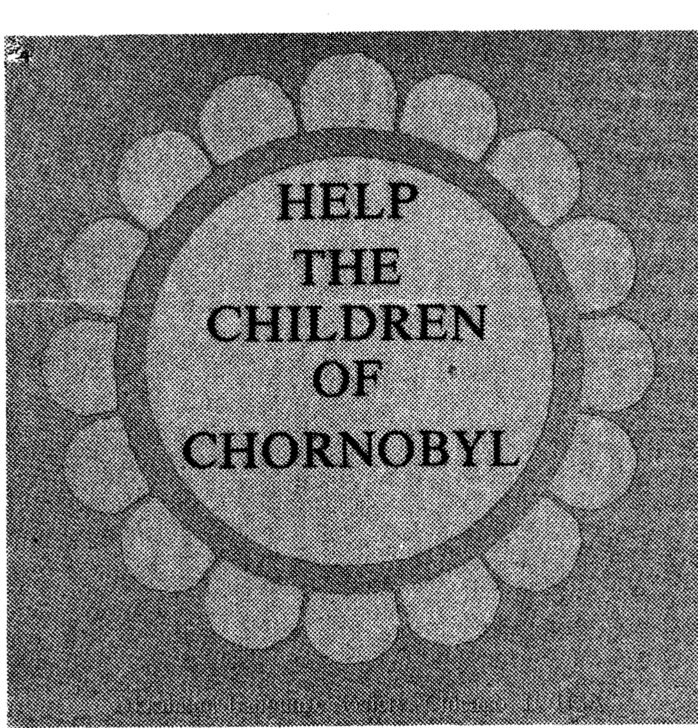
Українські учасники просили колеґ із ЗСА інтенсивно розголошувати наслідки Чорнобилю між американцями і посилити міжнародну допомогу. Ця допомога повинна бути спрямована прямо в Україну (а не через Москву);

Комісії в Україні розшукують винуватців цієї катастрофи, які будуть притягнені до відповідальности;

Українська діяспора вже вивінувала один шпиталь у Львові для лікування потерпілих у Чорнобилі; другий шпиталь незабаром буде вивінуваний у Києві; в пляні є отримати ще один шпиталь у Харкові;

Негайна потреба вітамін для дітей;

Колеґи з України безмежно вдячні українській діяспорі за дотеперішню поміч (матеріяльну і моральну).



Ілюстрація ч. 1.



Ілюстрація ч. 2.

Цього самого дня вечером у Чикаґо відбулася багатолюдна жалібна екуменічна маніфестація із свічками, під час якої промовляли Архиєпископ Константин та Єпископ Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ.

В суботу, 27-го квітня відбулася наукова конференція при University of Chikago. Під час цієї конференції проф. Віра Боднарук, голова Товариства Української Мови, Чикаґо, і д-р Богдан Боднарук, голова Українського Філателістичного Товатиства, Чикаґо, і теж Чорнобильського Комітету, Чикаґо, продавали жетони, наліпки на авта і спеціяльні пропам'ятні коверти.

Товариство Української Мови у Чикаґо видало на свій кошт жетони і наліпки (по-англійськи) щоби пропагувати допомогу Дітям Чорнобиля (ілюстрація ч. 1).

Українське Філателістичне Товариство у Чикаґо видало спеціяльну коверту присвячену п'ятій річниці Чорнобиля. Чорнобильський Комітет Чикаґо співпрацює із організацією Американці в Обороні Людських Прав в Україні, очолюваною Б. Ольшанівською та із Зеленим Світом" в Україні. Тому що в теперішній час є негайна потреба вітамін для дітей, ці організації недавно започаткували проєкт: „Чорнобиль-5" і переводять збірку на посилку вітамін для дітей Чорнобиля.

В неділю, 28-го квітня, Українське Філателістичне Товариство у Чикаґо влаштувало філателістичну виставку присвячену п'ятим роковинам чорнобильської катастрофи. Виставка відбулася в приміщеннях Української баптиської церкви в Бервині, Ілл. Пастор О. Гарбузяк під час Богослуження пом'янув жертви Чорнобиля і дуже тепло вітав представників Філателістичного Товариства і Товариства Української Мови та закликав своїх парафіян закуповувати жетони, наліпки і пропам'ятні коверти, щоби в цей спосіб хоч трошки допомогти потерпілим. Пасторові О. Гарбузюкові належиться велика подяка за таке вирозуміння до цієї всеукраїнської справи і за його щиру співпрацю в цій збірці.

Із нагоди цієї виставки американський поштовий уряд вживав пропам'ятний штемпель Чорнобиля (ілюстрація ч. 2).

Дохід з продажу жетонів, наліпок і спеціяльних коверт, проданих під час цих днів, буде пересланий на проєкт закуплення вітамін: „Чорнобиль-5".

Н. Н.

Вшанування пам'яті А. Добрянського

У четвер, 11-го квітня, в селі Рудльов Воронівської округи було урочисто відкрито пам'ятну таблицю визначному закарпатському політикові та громадському діячеві Адольфові Добрянському до 90-річчя з дня його смерти.

А. Добрянський був гірничим інженером, високим функціонером австрійського уряду, під час революції 1848—1849 років комісаром російської армії. Угорський уряд переслідував його за „панславістичну" діяльність. Був русофілом, прихильником „єдиної неділимої" Росії, за що його нагороджено високими царськими орденами. В обороні національних прав закарпатських українців, словаків та інших слов'янських народів написав багато праць. Помер в Інсбруку в 1901 році, поховано його в українському селі Чертіжне на Пряшівщині.

Пам'ятну таблицю в його рідному селі було відкрито з ініціятиви Матиці словацької на приходському будинку, в якому Адольф Добрянський народився 1817 року як син місцевого греко-католицького священика.

На мітинґу з нагоди відкриття пам'ятної таблиці урочисту промову виголосив директор Матиці словацької у Мартині Імріх Седлак. Він підкреслив, що „русин Адольф Добрянський у важких умовах мадяризації в однаковій мірі боровся і за права свого народу, і за права словаків". Був співзасновником і постійним членом головного комітету Матиці словацької. Від імени Ради Союзу русинів-українців учасників мітинґу привітав заступник голови Ради Віктор Коваль.

Після мітинґу всі учасники відправилися у місцеву церкву Пресвятої Богородиці, де пряшівський єпископ Іван Гірка разом із десятьма священиками відслужив архиєрейську Службу Божу.

На кінець в будинку культури с. Рудльов відбувся вечір, присвячений пам'яті Адольфа Добрянського. З теплим словом про А. Добрянського на вечорі, крім інших, виступив Юрій Бача.

Урочисте відзначення 90-річчя з дня смерти цього визначного представника закарпатських русинів-українців було одним з небагатьох проявів братнього єднання двох народів, що живуть поруч себе на спільній території.

Микола Мушинка

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР совєтського диктатора, генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР Міхаїла Ґорбачова, Віталій Ігнатенко, повідомив, що нобелівський лавреат СССР відвідає Осльо у другій половині травня, або на початку червня. М. Ґорбачов виступить там з лекцією, яку він повинен був виголосити під час вручення Нобелівських нагород миру. Візита президента СССР буде здійснена в пляні відвідин закордонних країн, але фактично свою поїздку до Осльо Ґорбачов плянував вже раніше.

У ВЕРХОВНІЙ РАДІ СССР дискутується тепер закон про вільну еміґрацію з СССР, яак усуне несправедливу дискримінацію уряду у відношенні до совєтських громадян які досі були на ласці уряду, якщо йдеться про право тимчасового, або постійного виїзду за кордон. Крім того кремлівським керівникам залежить на тому, щоб СССР отримав статус упривілейованої держави в торговельних справах, зокрема в ЗСА, які стримувались з цим рішенням власне через брак закону про вільну еміґрацію. Фйодор М. Бурлацький заявив на форумі ВР СССР, що прийшов час для Совєтського Союзу дати своїм громадянам право вільного вибору. Загально сподіваються, що закон про вільну еміґрацію скоро підпише президент Міхаїл Ґорбачов.

У Кракові помер о. д-р М. Денько

Після довголітнього хворіння у Кракові, Польща, помер 14-го квітня о. д-р Микола Денько, парох Кракова і Катовиць. Похорон відбувся в Перемишлі 18-го квітня.

О. митрат Денько народився 29-го листопада 1905 року у лемківському селі Босько, повіт Сянік, і студіював у Перемишлі і в Римі (1926—32), де отримав докторат філософії на Папському університеті св. Урбана та ліценціянт Богословії в університеті Анджелікум. На священика висвятився в жовтні 1931 року у Ґроттаферрата.

Від 1932 року о. д-р Денько був духовником і професором у Духовній Семінарії Перемиської епархії, а від 1939 року архидияконом Капітули, і цю гідність потвердив у нових умовинах примас у Польщі Кардинал Стефан Вишинський. Відбувши ув'язнення після виселення українців на „відзискані землі", від 1957 року посвячувався для релігійної обслуги греко-католиків у Кракові і в західній Сілезії, причому довелося йому прожити в дуже невідрадних умовинах.

Цього заслуженого душпастиря Патріярх Йосиф нагородив у році 1966 гідністю митрата.

Степан Кікта

Твори Григорія Китастого в Україні

ВПЕРШЕ ЗА БАГАТО ДЕСЯТИЛІТЬ

Наш час — це час національного відродження, а наш обов'язок — не обійти увагою жодної частинки української культури, якою б забутою чи невивченою вона не була. Виходячи з цього, головна редакція музичного мовлення Українського радіо підготувала цикл передач „Кобзарське мистецтво", в якому прозвучали зворушливі розповіді про наших співвітчизників-бандуристів за кордоном, про їхнє життя і творчість. Передачі провів, головним чином, редактор Юрій Боровик, ентузіязм і зацікавленість якого в справі популяризації виконавства на бандурі заслуговують особливої уваги. Звучали радіобесіди зі солістами Капелі бандуристів імени Тараса Шевченка з Дітройту Юліяном Китастим та Віктором Мішаловим. Чи не вперше за багато десятиліть на Україні звучала музика засновника Капелі, дириґента, педагога, музичного діяча Григорія Китастого.

На початку квітня 1990 року у Києві гостювала дружина видатного кобзаря Галина Китаста, яка мешкає у Сан Дієґо. Моя зустріч з нею та інтерв'ю, яке вона дала для Українського Радіо, стали матеріялом ще однієї передачі, що не входить до циклу „Кобзарське мистецтво", але співзвучна йому і торкається теми творчости українців за кордоном.

З самого початку нашої розмови Галина Китаста розповіла, що вона привезла медичні інструменти одноразового використання для лікування дітей, що постраждали від Чорнобильської катастрофи, і передала їх дитячій лікарні ч. 2 міста Києва. Це була одна ціль гості.

Друга ціль — це поширення музики Григорія Китастого на його Батьківщині. Ось цитата із розповіді Галини Китастої:

— Чи не найбільшим бажанням мого чоловіка було повернення на Батьківщину. Але він цього не дочекався, бо помер шість років тому. Людське тіло вмирає, але твори, котрі він залишив, є невмирущі. Отже, я вважаю, що привезла на Україну живого Китастого. Я привезла понад 500 аркушів нот його композицій переважно для кобзарського виконавства. Це думи, сольові співи, а також твори для симфонічної оркестри. Я привезла Службу Божу, котру Григорій Китастий написав для Православної Церкви, монографію, що була видана до 70-річчя композитора. Хочу віддати це все до бібліотек, щоб люди могли ознайомитись.

Далі Г. Китаста розповіла, що з ініціятиви спільного українсько-канадського підприємства „Кобза" і при підтримці українських митців на Україні плянується повне видання творів Григорія Китастого.

Особливо зворушливою видалась розповідь американської гості про участь Дітройтської Капелі бандуристів імени Тараса Шевченка під керуванням Григорія Китастого у святкуванні трагічної дати — 50-річчя голоду на Україні 1933 року в Кеннеді центрі у Вашінґтоні.

У радіобесіді з Галиною Китастою вперше для широкого загалу українських слухачів звучали такі твори Григорія Китастого як марш „Україна", „Вставай, народе" та „Боже Великий єдиний, нам Україну храни", а також українські народні пісні у виконанні прославленого музиканта.

Галина Бабій,
редактор головної редакції музичного мовлення Українського Радіо

НА БАТЬКІВЩИНІ КОБЗАРЯ

За короткі й емоційні 10 днів мого перебування в Києві мені пощастило зустрітися з мистцями і промоторами мистецтва. З їх допомогою встигла подарувати монографію і Літургію Григорія Китастого в Залю нотних видань Центральної Наукової Бібліотеки ім. В. Вернадського АН УССР та у Відділ рукописних фондів Інституту Мистецтвознавства, Фолкльору та Етнографії ім. М. Рильського АН УССР. (Цікаво зазначити, що без мого надпису на книжках про те, що я їх дарую тим закладам, не хотіли їх прийняти, мовляв, спитають, а де вони у вас взялись?)

Заплянувано видання всіх музичних творів (як лиш роздобудемо відповідний папір), перевидання платівки власних композицій, записаних Гр. Китастим у 1966 році. Заанґажовано хор духовної музики „Фрески Києва" під мистецьким керівництвом О. Бондаренка, записати на касету повністю Літургію Гр. Китастого. (Його давня нездійснена мрія). Було замовлено молодому композиторові В. Рунчакові (і він вже дуже успішно виконав замовлення) оркеструвати для симфонічної оркестри „Думу про Кемптен", котра увійде в програму творчого концерту Гр. Китастого у Київському оперному театрі 6 червня 1991 р. під керівництвом надзвичайно експресивного і талановитого дириґента Володимира Кожухара. Крім солістів, хору і оркестри опери, у програмі візьмуть участь старшокурсники консерваторії відділу гри на бандурі під керівництвом С. Баштана.

У вересні минулого року за допомогою Товариства „Україна" я відвідала місце народження Григорія Китастого, м. Кобеляки, 75 км від Полтави. У приміщенні райвиконкому зібралося коло 150 людей, переважно чільних становищ (судячи по численних медалях на їх грудях), котрим я розповіла про творчість і діяльність їх земляка, для котрого найдорожчим місцем на землі були його рідні Кобеляки. В Кобеляках є бідненький музей, але в ньому професійно і з великою любов'ю виставлені в примітивних шафах твори і персональні речі вжитку визначних людей Кобеляцького району. Одним з них є Олесь Гончар і оригінал його „Собору".

Завідуючому музеєм О. Куликові я передала книжки, афіші, фотографії, ноти, платівки, касети тощо, пов'язані з особою Г. Китастого. Його радості не було меж — мати у себе в музеї ще одного великого і шанованого у всьому світі земляка — Григорія Китастого.

Галина Китаста

Громада Маямі вшанувала Тараса Шевченка

Березень присвячений нашому великому генієві Тарасові Шевченкові. І ми, невелика маямська громада, заходом Об'єднаних Українсько-Американських Організацій в Маямі і УКРади, відділ у Голивуді, 16-го березня віддали поклін нашому Великому Кобзареві. Академія відбулася в Українсько-Американському Клюбі в Маямі. Ми мали велику честь гостити нашого Владику Роберта Москаля, який з нашим парохом о. шамбеляном І. Стевинським прибули на академію. Також був присутнім о. С. Біляк, парох української православної церкви св. Миколая. Хор української католицької церкви розпочав академію „Заповітом". Владика Роберт відмовив відповідну до хвилі молитву.

Вислухали ми „Розриту могилу", яку деклямувала Н. Тлач, а „Послание" О. Пиріг. Діти школи українознавства і катехизму при католицькій церкві відспівали „Учітеся, брати мої" і „Садок вишневий", віддеклямували кілька поем. Учениця сказала кілька слів по-англійськи про Тараса Шевченка. Виступ дітей завжди є дуже гарний. А для нас найважніше, що наші діти і внуки вчаться вшановувати пам'ять Тараса Шевченка. Дітей приготовила директор школи Дз. Швед. Церковний хор дуже гарно відспівав дві пісні. Хором дириґував п. Ґаладза. П. О. Головацький при акомпаньяменті проф. Б. Перфецького мелодійно відспівав „Ой, що то гора" і „Гетьмани" Лисенка.

Дуже цікавою точкою академії була доповідь д-ра Ю. Цегельського. Він прегарно зумів представити ціле життя Тараса Шевченка, обставини, в яких жив, учився і врешті став вільною людиною. Згадав прелеґент, що багато поем Шевченка перекладені на 150 мов і багато місць по цілому світі названі у честь Тараса Шевченка. Усі знаємо прегарну поему „Кавказ", продовжував д-р Ю. Цегельський. Пишучи цю поему, Шевченко напевно і не мріяв, що власне одна гора, з найбільш недоступних, може це та гора, де орел карав Прометея, буде названою його іменем. 1938 року група альпіністів здобула найвищу скалу кавказьких гір, вищу за Ельбрус і власне цю гору два українці, які були в тій групі альпіністів, назвали „Шевченкова гора". Це доказ, що дух Шевченка живе, де лише б'ється українське серце.

Свято вів Роман Швед, який також по-англійськи коротко сказав про Т. Шевченка.

Отець С. Біляк гарною молитвою дякував Всевишньому за відродження України, українських церков і за нашого генія.

Відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчили ми це гарне свято.

Мирослава Хойнацька-Тершаковець

„Явір" виступить на Союзівці в День Батька

Союзівка, — На відпочинковій оселі Українського Народного Союзу, Союзівці, 16-го червня, сьоме з черги свято День Батька, для вшанування батьків-союзовців.

В неділю після Служб Божих в українській католицькій церкві й українській православній каплиці та обіду виступить знаний вокальний квартет „Явір" з України.

Запрошується усі союзові відділи і членів прибути на цей День Батька. Можна користати із знижених цін за нічліг і харчування на Союзівці і організувати дводенні автобусові прогульки. Число телефону Союзівки: (914) 626-5641.

В Дітройті відбудеться групова мистецька виставка

Дітройт. — Заходом Культурно - Громадського Клюбу і ґалерії ЕКО тут відбудеться в днях від 31-го травня до 21-го червня малярська виставка дітройтських мистців.

Участь беруть: Роман Бараник, Дзвінка Гайда, Галина Цісарук-Конопада, Едвард Козак, Ярко Козак, Юрій Козак, Юрій Крохмалюк, Юрій Крусь, Христина Неганів, Роман Петращук, Олександер Шепченко. Різнородність стилів, які ці мистці плекають, запевняють цікаві естетичні враження, які свідчать про живу і багатогранну мистецьку активність української громади.

Відкриття виставки в п'ятницю, 31-го травня, год. 7:30 вечора, в ґалерії ЕКО.

ПРЕЗИДЕНТ ФІНЛЯНДІЇ Майно Конвісто виступив із закликом до уряду З'єднаних Стейтів Америки й інших країн Заходу збільшити економічну допомогу для Совєтського Союзу і східньоевропейських країн, бо в іншому випадку на сході розпічнеться дійсна економічна криза, яка змусить мільйони осіб еміґрувати на Захід, що може мати непередбачені наслідки для багатьох країн. Спосіб обдурювання Заходу немає меж, доказом чого є повище звернення філяндського президента, ще одного рятівника комуно-московської імперії, яка призначена на заник, кажуть спостерігачі. Кремлівські лідери вже раніше висували можливість мільйонової еміґрації у випадку, якщо Захід відмовиться рятувати єдину в світі імперію. Першим прицілом цієї підступної кампанії став президент Джордж Буш, який досі вів обережну політику у відношенні до СССР і який стояв на становищі: „зачекаймо і побачимо висліди". Цю принциповість кремлівські диктатори хочуть зламати за всяку ціну.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ СССР Александер Безсмертних прибув до Сирії і заявив на летовищі в Дамаску, що Совєтський Союз підтримує політику арабських держав і Палестинської Визвольної Організації, очолюваної Ясіром Арафатом, але рівночасно шукатиме можливостей полагодження ізраїльсько-арабського конфлікту, який є ядром неспокоїв на Близькому Сході. Совєтський міністер має намір відвідати також інші близькосхідні країни, включно з Ізраїлем.

В ОБЛИЧЧІ ЗРОСТАЮЧИХ можливостей відбуття вершинної конференції між ЗСА та СССР, президент Джордж Буш публічно вихваляє успіхи Міхаїла Горбачова та натякає, що є схильний позитивно полагодити прохання совєтського лідера закупити в ЗСА харчі. Останніми днями можна помітити поліпшення взаємовідносин між ЗСА та СССР після охолодження від часу резиґнації Едуарда Шеварднадзе з посту міністра закордонних справ СССР і жорстокої поведінки совєтського війська з мирними демонстрантами за з подіями в Прибалтиці. З цього приводу аналітики твердять, що якісь пляни допомоги для СССР вже розпочато в ЗСА.

Представники...

(Закінчення зі стор. 1)

ської Народньої Республіки, виявлено єдність у поглядах та оцінках сучасної ситуації в Україні і в СССР й визнано, що обидві партії прагнуть до спільної мети — побудови суверенної, незалежної української держави та мають багато спільного у визначенні шляхів до здійснення цієї мети.

Гасло „За вільну людину, за незалежну демократичну Україну" відповідає ідейним принципам обох організацій, ДП України і УДРП, означає їхню чітку антитоталітарну, демократичну спрямованість, послідовність в обороні прав людини і нації, заперечення марксистсько-ленінської тоталітарної ідеології, політики і практики КПСС, різних большевицьких та необольшевицьких тенденцій. Наголошується на вирішальності освітніх завдань демократів України та їхній ролі в розбудові політичної і національної свідомости найширших мас української людности, на включенні молоді до активної участі в боротьбі за суверенну Україну.

Особливо зосереджено увагу на згуртуванні і об'єднанні зусиль всіх демократичних, національно-визвольних сил, зокрема Українських Церков, Автокефальної Православної та Католицької в Україні і в діяспорі в обличчі вийняткової важливої державно-визвольної нагоди в історії українського народу.

Сторони домовились про дальші міжпартійні контакти, співпрацю, обмін інформацією, делеґаціями тощо.

Відзначили...

(Закінчення зі стор. 1)



Члени редакції „Свободи" із своїм сеніором ред. І. Кедрином.



Представники Братства колишніх Вояків УНА передають ред. І. Кедринові Золотий Хрест за особливі заслуги.

побажати йому ще дальших років здоров'я і журналістичної праці у щоденнику „Свобода", де він досі є вірним і продуктивним співробітником.

Ювілята привітала головний предсідник УНС Уляна Дячук теплими словами і передала провід полуденка ред. Ользі Кузьмович, яку лучать з ред. І. Кедрином найдовші роки праці на журналістичному полі.

Вона згадала ці перші свої журналістичні кроки, у яких допоміг її саме ред. І. Кедрин, а відтак попросила його до слова. Ред. І. Кедрин розповів присутнім про своє життя, свою родину та як усі її члени постепенно відійшли з того світу, залишаючи його самітним. Може тому союзова родина тепер справді для нього найближча. Коротко говорив д-р Ярослав Падох, один із найстарших приятелів ювілята, а відтак вітав його ред. Зенон Снилик, дякуючи за вірну співпрацю і розуміння досі усіх засад „журналістичної гри".

Загашенням 95 свічечок на уродиновому торті і ще одним „Многолітствієм" закінчилася ця справді „родинна" імпреза.

У суботу, 4-го травня, вітала ювілята ширша громада Ню Йорку на відзначенні 95-річчя влаштованому Науковим Товариством ім. Шевченка, в якому ред. І. Кедрин від початків існування НТШ в ЗСА постійно працює, як член Управи, член поодиноких комісій, а останньо як член Контрольної комісії. Вечором провадив секретар НТШ д-р Василь Калинович, який, вітаючи ювілята, підкреслив цей надзвичайний день в якому можна привітати найстаршого віком і досвідом члена цієї наукової установи. Він передав слово голові НТШ проф. Леонідові Рудницькому, який, зазначивши на вступі як важко сказати щось нового про І. Кедрина, все ж із свого посту в НТШ може ствердити, що для нього він — це живе історичне джерело, а його спомини видані НТШ стали тепер ще більш важливі в Україні, де на них можуть вивчати історію три покоління, які досі не мали нагоди її пізнати.

Д-р Ярослав Падох пригадав, що це вже втретє НТШ відзначує окремим вечором сеньйора українських журналістів, а при тому члена-сеньйора НТШ. Вперше це було з нагоди появи збірки його статтей під назвою „У межах зацікавлення", вдруге з приводу надання йому почесного докторату, а тепер втретє при осягненні патріяршого віку. Він підкреслив незвичайну активність та свіжість думки ювілята як і його науковий підхід до проблем, що не лише дав йому заслужене членство в НТШ, але зробив його авторитетом для усіх членів Управи. Тому д-р Я. Падох, як довголітній голова НТШ, висловлює глибоку вдячність ред. І. Кедринові за пів сторіччя праці для того наукового товариства, і бажає йому дожити часу, коли будемо вітати українську незалежну соборну державу, що вже стукає до наших дверей.

Рясними оплесками присутні привітали солензіанта, коли він забрав голос, застерігаючись, що він не бажав собі, щоб цей вечір був лише компліментарний, а щоб мав також науковий характер. Тому він саме підготовив доповідь на тему „Неписані закони історії" і виголосив її, як звичайно без записок, а однак із типічною йому ерудицією. Він ствердив, що без знання неписаних законів історії не може нічого діятися і в білу доповіді подав чотири аксіоми тих неписаних законів, а саме, що немає автоматизму подій, що ніяка країна збудована коштом поневолених народів не може довго втриматися, що несподіванка — це реальний чинник у політиці і що вказівок в історичному годиннику не можна завернути.

На закінчення своєї аналітичної доповіді ред. І. Кедрин подякував Управі НТШ, а також О. Кузьмович, за ініціятиву та влаштування такого великого святкування його 95-их уродин.

З усним привітами для ювілята виступили парох української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку і генеральний вікарій Стемфордської доєцезії о. Патрікій Пащак, ЧСВВ, який також зложив привітання від Владики Василя Лостена, секретар Головної Ради НТШ д-р Василь Ленцик, голова „Слова" Остап Тарнавський, що відчитав свій сонет присвячений ред. І. Кедринові. Д-р В. Калинович відчитав письмові привіти від голови історично-філософічної секції НТШ проф. Василя Маркуся, від Екзекутиви Союзу Українок Америки, від Едварда Козака та його родини, від Марусі Бек, яка з цієї нагоди переслала також чек в сумі 500 дол. на НТШ і від Марії Сокіл. Вкінці відбулося святочне вручення ювілятові Золотого Хреста за особливі заслуги від Братства колишніх Вояків 1-ої Дивізії УНА, яке перевели голова Братства Роман Гаєцький в асисті члена Управи Романа Данилюка. Як відомо, ред. І. Кедрин був членом-основником журналу „Вісті Комбатанта" і довголітним його співробітником.

Грімким „Многая літа", квітами та побажаннями учасників закінчився цей вечір, центральна особа якого, 95-річний молодець з гумором і безпосередністю зумів надати йому особливого настрою.

НЕ ЛИВАН А ЛІБІЯ

В статті д-ра Олега М. Волянського п. з. „Дорогою обману", що була поміщена в двох числах щоденника (чч. 78 і 79) у днях 26-го і 27-го квітня вкралися три засадничі „друкарські чортики" (серед кількох дрібніших), а саме: у першій частині статті прізвище ко-автора книжки є Гей. Також назва офіцерів Мессаду є „Каца". У продовженні статті в числі 79-му щоденника у четвертій колонці, шостий рядок згори, має бути „літак, що летів до Лібії" (Лівії), де президентом є Муаммар Каддафі, а не до Ливану. — Ред.